

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Synopsis Magnalium Divi Josephi

Ignatius <a Sancto Francisco>

Leodii, 1684

Cap. 1. Cvr Deus instituit Matrimonium?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38500

retur, & ad hoc ab eodem Senatu electum fuisse Scipionem, qui Cybelem in domum suam asportavit, ac fidelissimè Religiosissimèq; asservavit. Quid sub hoc schemate? Audi: Beatissima *Theotocos*, idest veri ac unici Dei nostri Mater dignissima in caelum, ubi verum gloriae ejus templum, aliquando inferenda, non alteri quam Divo Iosepho à Deo ipse committitur. Eligitur, inquam, ut sit Sponsus, & tamen custos & testis Virginitatis Matris veri & unici Dei nostri Matris, omniumque Divorum Regina: debuit ergo esse omnium hominum Sanctissimus: atque hoc ipsum est hujus Tractatus argumentum.

CAPUT PRIMUM.

Cur Deus instituit matrimonium?

I. **M**ATRIMONIUM in suo conceptu duo omnino complectitur, unum implicitè, alterum explicitè: implicitè, dicit conjunctionem viri & foeminae ad procreationem prolis: explicitè, conjunctionem determinatam talis cum tali: nam cum homo possit considerari dupliciter, primo modo, secundum rationem generis, hoc est secundum rationem animalis, in qua convenit cum equo, bove, leone, & cæteris bestiis: Secundo modo, secundum rationem suae differentiae, per quam discernitur ab illis, in quantum scilicet est rationalis: Hinc est quod secundum quod est animal, habet quod sit generativus ut cætera animalia, & quod inclinetur ad conjunctionem & coitum, quod est illud quod matrimonium dicit implicitè: sed quia ista ratio animalis non eodem modo est in homine, quo in brutis (est enim in homine sub differentia rationalitatis, & sic determinata ad rationem) ideò in homine ista inclinatio naturalis ad coitum non est talis qualis est in brutis ex necessitate, sed completur movente ratione & libero arbitrio: Cum ergo natura non tantum intendat prolem, sed etiam illius productionem usque ad perfectum statum, qui in ho-

mine, quia rationalis est, est status virtutis, ad cuius acquisitionem tempus determinari nequit: hinc est quod ut in illis animalibus, quorum filii indigent utriusque parentis sustentatione & curâ ad aliquod tempus, invenitur determinatio maris ad foeminam à naturâ quantum ad illud tempus, sicut patet in quibusdam avibus: ita in hominibus quia indiget filius curâ parentum, ut perveniat ad perfectum illum suum statum, ad quem requiritur magnum tempus & indeterminabile, maxima debet esse, idest perpetua determinatio masculi ad foeminam, in qua consistit matrimonium secundum id quod dicit explicitè.

Ergo propositum dubium duo etiam complectitur: Primum, cur Deus voluerit homines per generationem ex Viro & muliere propagari, & multiplicari, cum aliter possent, scilicet per creationem ut Angeli? Secundum, cur voluerit per conjunctionem determinatam, idest talium individuum inter se sociatorum?

Et quidem visum est nonnullis quod melius omnino fuisset homines à Deo creari, quam per matrimonium procreari, ex rationibus sequentibus.

Prima, quia sic major esset & strictior dependentia nostra à Deo, atque ita Amor noster in ipsum major, quia minus divisus. quandoquidem præter ipsum nullum agnosceremus nostri esse, vitæ & cæterorum principium. Equidem ex contrariâ dispositione, quot amabo personis alligamur? & quam illæ nobis intimæ? nonne hinc fit, & heu quam frequenter! quod propterea Dei obliviscamur? & quomodo vir in uxorem, uxor in virum, parentes in filios, filii in parentes distrahantur? taceo de fratribus, sororibus & aliis.

Secunda ratio, quia sic magis assimilaremur Angelis, qui cum nec nubant nec nubantur, non habent nec Patrem nec Matrem: unde quemadmodum illi ab ipso suæ creationis instanti tam perfecti fuerunt, quam post centum annos existentiae, quia à Deo sunt, cujus omnipotens actio, est independens ab omni tempore, sic & nos minime cogemur per aliquot annos brutefecere, & prima vitæ nostræ rudimenta

rudimenta à nostrâ nugis & ineptiis infantiaë auspiciari.

VI. Tertia ratio, non essemus illis obnoxii malis tam culpæ quàm poenæ, non defectibus tam corporis quàm animæ, quos à parentibus hæreditamus. Nullus esset culpâ alienâ reus, nullus paternâ contagione amens, epilepticus, leprosus, &c. nullus maternâ impressione monstruosus, perfidia Patris filio, filiaë non præjudicaret & impudicæ lascivia Matris, &c. & hæc sunt præcipua contra institutionem matrimonii, ex parte ejus quod dicit implicitè, machinamenta. Ex parte verò ejus quod dicit explicitè, faciunt contra, tot insaufa matrimonia, quorum mala enumerare superfedo, tum quia illa infinita, tum quia omnibus nota, utpote singulis diebus, immò horis omnium sensibus ubique subjecta.

VII. Sed quamvis hæ rationes aliquid videantur habere apparentiæ, nihilominus cum Deus secus disposuerit, indubitanter credendum est contrarium esse omninò verum, ac melius omninò fuisse quod homines per matrimonium multiplicarentur, quàm per creationem: si enim aliud melius fuisset cum Dei providentia in sui dispositione non fallatur, illud utique fecisset: quæ ratio etsi sola suppeteret, nobis sufficere debet: *Etenim judicia Domini vera justificata in semetipsa.* Psalm. 18. vers. 10. Sunt tamen hujus rei & aliæ rationes, quarum aliquas hic proponemus, inter quas postrema faciet ad intentum nostrum in hoc Opere, & propter quam movemus hanc disputationem.

SECTIO PRIMA.

Sequuntur rationes aliqua cur Deus matrimonium instituit & per illud propagationem hominum fieri voluit.

VIII. PRIMA fundatur in ipsâ rerum naturâ, scilicet quia homo ex intrinsicis suæ naturæ principiis est, ut jam diximus, generativus, quemadmodum Ignis est calefactivus, Sol illuminativus,

&c. Non debuit ergò ille, vel istâ facultate privari, vel facultas ista in illo esse frustranca, & sine ac effectu suo carere. Deus enim etsi propriæ sit zelotes gloriaë, non tamen est invidus alienæ, quare etsi omnia per se facere potuerit tam facilitè, ac si cum omnibus totius naturæ brachiis, ut ita loquar, operaretur: licet, inquam, potuerit sine Sole illuminare, sine igne calefacere, sine viventibus procreare, &c. noluit tamen, quia equum fuit ut suis sua servaret jura creaturis: æquum, inquam, fuit ut sicut creaturas ad sui esse participationem admiserat, ita etiam ad potentiaë admitteret cõmunionem, atque adeò illis ejusdem participatæ à se potentiaë usum relinqueret: cum ergo natura humana ex se sit naturaliter secunda, propriisq; se possit sustentare viribus, non debuit Deus alias adhibere, & hominem illâ gloriaë destituere cujus erat capax. Atque hanc in rem facit, quod post Adamum à se conditum dixit Deus Gen. cap. 2. *Non est bonum hominem esse solum.* Et consequenter adjutorium simile sibi ei addidit: Enimverò per hoc ostendit Deus, ideò hominem solum non fuisse bonum, quia in ipso facultas ad generandum partialis & incompleta, fuisset inutilis, quæ per societatem mulieris ei addita perficitur, & fit potens exire in actum.

IX. Ex hoc verò quanta Dei gloria? Nonne enim hinc ejus potentia, bonitas, magnificentia maximè elucet, qui scilicet non tantum per se talia potuerit, & voluerit; sed etiam creaturis suis, ut & ipsæ talia possent, contulerit? Quale enim est illud quod homo, qui aliàs ne muscam quidem producere potest, potest tamen ex Dei munere hominem totius naturæ brevium?

X. Hinc etiam fit quod à magnitudine creaturæ potest Creator harum cognoscibiliter videri: ex hoc enim quod creaturæ infirmæ tanta possunt, quæ oculis cernimus, & experimur sensibus; colligimus quid possit ipse Deus, qui illis istud posse contulit, & discimus eum infinitè plus quàm illas seu timere, seu amare.

XI. Quare tantum abest ut exinde amor noster in Deum minuetur (quod erat primum

ynopsis

agnatio
D.
Josephus
SV
173

primum oppositæ sententiæ argumentum) quin potius multum juvatur ut crearet: Nam primò cum homo in se illud Dei donum considerat, quomodo non in tanti benefactoris amorem exardesceret? Secundò, cum illicium amoris potentissimum sit amor, voluit Deus, ut homo ex seipso intelligeret, quantum ipse nos amet, ut sic ad ipsum redamandum inflammaremur. Ita Salvianus lib. 4. de Providentiâ. *Ex hoc quoque affectu, inquit, quo amare nos fecit pignora nostra, intelligere nos voluit, quantum ipse nos amet, totum enim genus humanum pignus est Dei Creatoris sui.* Cur verò voluit hoc, nisi ut modo maximè naturali, quemadmodum igne ignem, sic amore suo amorem nostrum suscitaret? Hinc illæ ejus voces per Prophetas suos. *Nunquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? sed etsi illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui: Ecce in manibus meis descripsi te.* Isaia: cap. 49. vers. 14. Tertiò, & ipsi liberi amore quo in parentes suos naturâ pungente feruntur, manuducuntur quodammodo, ut intelligant illum quem Deo debent, à quo principaliter sunt: si enim me sentio tam fortiter, tam potenter à naturâ urgeri, ut amem parentes, qui corpus illud, quod mori debet, efformarunt, quos ex hac consideratione æstus in me accendi non sentiam erga illum, qui vitæ spiritum mihi insufflavit nunquam moriturum?

XII. Ad hæc undè quis certò scire potest an Pater sit, an Mater qui corpus hoc meum ossibus & nervis compegit, an Deus? Certè hoc mihi saltem dicere fas sit, quod si illi qui dicuntur Parentes, essent corporum nostrorum principales opifices, (nam de animâ, quæ pars est nostri potior, certum est illos eam non attingere) non possent ignorare operis sui initium, progressum & perfectionem: scirent an filius futurus sit, an filia quæ matris alvo concluditur: quomodo & quando foetus prodiretur in lucem, &c. omnia tamen ista illis sunt mysteria: Mater uterum gestat, & nescit quid in illo gerit, sæpèque contingit, quod foetus in eâ sit formatus antequam putet se imprægnatam.

tam. Dicendum igitur manum aliquam potiore in abdito operari, quæ nervos extendit, ossa indurat, carnem compingit, venas & arterias dividit, sensus fabricat, nempe Dei invisibiliter operantis: Illi ergo non tantum de animâ tenemur, sed etiam de corpore, & quidem principaliter ne dicam ex toto: quod totum cum homo cordatus recollit, colligit facillè ex amore quem naturaliter parentibus impendit, illum quem ei debet, à quo omnia habet.

Secunda ratio quare Deus matrimonium ad hominum propagationem instituit est pulchritudo universi; quæ consistit in ordine, qui nullus fuisset inter homines, si, ut dicitur in argumento secundo pro oppositâ sententiâ, à Deo ut Angeli immediatè fuissent creati. Nam juxta Alensem in textu 16. lib. 5. Metaph. *Ordo est species quadam diversitatis, adeoq; Philosophus ibi agit de modis prioris & posterioris, qui in ratione ordinis continentur.* Et definitur à Divo Augustino lib. 19. de Civit. Dei cap. 13. *Parium dispariumq; rerum sua cuique loca tribuens dispositio.* Vel melius & generalius. *Debita dispositio plurium secundum prius & posterius.* Ad quem proinde tria requiruntur, ut constat. Primum, Pluralitas & multitudo rerum. Secundum, harum comparatio ad aliquod principium certum, sub quo ordinata dicuntur. Tertium, diversitas cum aliquâ subordinatione seu ratio prioris & posterioris inter ea ex quibus constat per comparisonem ad illud principium. Atqui si omnes homines à Deo immediatè creati fuissent, cum tunc omnes nascerentur æquales; & nullus quidquam haberet supra alium, nullus ab alio dependeret; nulla consequenter esset diversitas, nullus ordo prioris & posterioris, ac sic esset multitudo hominum sicut acervus lapidum.

Nec est simile de Angelis, tum quia ex D. Thomâ singuli Angeli distinguuntur specie: tum quia etsi plures essent ejusdem speciei, ac sic æquales inter se ut cohortes in aliquo exercitu, sunt tamen inæquales per respectum ad alios, ac sic bene stat inter illos ordo, idest diversitas cum relatione & comparatione ad unum principium: unde licet

licet ex contrariâ dispositione esset similitudo inter homines & Angelos quoad modum productionis, esset tamen maxima dissimilitudo in modo essendi, quia inter hos esset ordo non item inter homines.

XV. Tertia ratio, non solum voluit Deus inter homines naturæ similitudinem, sed adjecit etiam ejusdem sanguinis communionem, ut eos inter se ætiori amoris vinculo colligaret: Nam etsi diversitas omnino necessaria sit in multitudine ad ordinem, illa tamen diversitas si non adsit vinculum, quo inter se convenient, & sibi invicem uniantur, majorem faceret confusionem: Quare unicum condidit Deus hominem, & ipsum deinde cæterorum constituit proto-parentem, ut ex uno omnes propagati, & eodem (qui per omnium fuit venas) sanguine creti, fraterno sese complectantur amore, atque unum inter se fiant, quemadmodum unum sunt in eo ex quo prodierunt: Hinc D. Augustinus de bono conjugali cap. 1. *Ob hoc ex uno Deus voluit omnes homines condere ut in sua societate non solâ similitudine generis, sed etiam cognationis vinculo tenerentur.*

XVI. Quarta ratio, voluit Deus omnes ex uno propagari, ut sic omnes sibi in illo principio unitos in se summè exaltare posset: si enim Deus omnes immediate per se creasset, procul dubio non venisset Christus: Cur enim tunc hominem potius assumpsisset Deus quàm Angelum? sed etsi venisset, tunc quidem natura illa in individuo unita Verbo fuisset summè elevata; nil tamen inde elevationis cæteris obtigisset, quia cum tunc non essent omnes ex uno propagati, non essent illius naturæ à Verbo assumptæ, ut nunc consanguinei. Voluit ergo homines ex uno procreari, ut carnem ex eodem & ipse assumpturus, non tantum homo fieret ut illi, sed etiam illorum frater & consanguineus juxta illud ad Ephes. cap. 5. vers. 3. *Membra sumus de corpore ejus, de carne & de ossibus ejus.* Quàm pium hoc in Deo! quàm magnum & gloriosum pro nobis! sed quàm utile quis edicat: quàm magnum motivum amandandi: quàm magnum incentivum beneficiendi, fraternitas!

Hinc suppositâ Scoti sententiâ non improbabili, quod scilicet Verbum hominem assumpsisset, etsi Adam non peccasset; hinc, inquam, fit probabilissimum, quod si post Adæ peccatum carnem in quâ pati posset accepit, hominesque potius quàm Angelos redimere voluit, ad id principaliter per motus fuerit, quod incongruum videretur totam illam naturam, quæ ipsi adeo propinqua erat & consanguinea, quam liberare poterat, in damnatione, in quam miserè culpâ alienâ lapsa fuerat, relinquere: hinc alia post istud (quod omnium origo est) infinita bona quæ ab eo accepimus, nunquam accepturi sepositâ illâ fraternitate, & sanguinis communicatione.

Ex quo facilis est responsio ad argumentum tertium oppositæ sententiæ: Nam quod spectat culpam alienam, quæ per generationem seu propagationem ex Adamo rei facti sumus (quod est omnium inconvenientium contra nos adductorum præcipuum,) dico culpam illam non esse malum ipsarum nuptiarum, ut argumentatur D. Augustinus libris duobus de Bono Conjugali, sed inobedienciæ & rebellionis Adæ. Quod si tamen contigit postea quod per viam generationis peccatum Adæ unâ cum naturâ propagatum sit, & per illam tanquam per fistulam seu canalem in ejus posteros transfusum, hinc magis mirare sapientissimam Dei providentiam, quæ illud prævidens, non mutando consilium, invenit modum aptè eo utendi: ex eodem enim ipso remedium ipsi malo providit tale, quod malum suâ bonitate longè superaret, Christum scilicet ex ejusdem proto-parentis carne propagatum, qui & ipsum peccatum delevit, & majorem gratiam, naturam extollendo, addidit.

Quod verò spectat morbos, quos à parentibus hæreditamus, & defectus cum quibus nascimur, præterquam quod sunt tantum mala pœnæ, & de cætero materia virtutis, quod ex illorum oppositione bona opposita magis elucescant; & quod conferant ad pulchritudinem universi, ut umbra in picturâ: dico illos abundè compensari per nostram elevationem ad fraternitatem & consanguinitatem Dei.

SECTIO

ynopsis

agnatio
D.
septim
SV
an

SECTIO II.

Ultima hujusce rei ratio ad propositum nostrum.

XX. Quod Sanctissimi Patriarchæ Josephi Deiparæ Sponsi singularis magnitudo, quam adstruere mihi propositum est in hoc opere, ex matrimonio cum eadem Deiparâ proveniat, ita pervulgatum est, ut nemo jam inveniat pius & fidelis, qui non ita sentiat. Cum enim per illud matrimonium factus sit verus ejusdem Deiparæ Sponsus & Conjux, consequenter nequæ omninò necessario factus est Pater Christi Domini ex suâ Conjuge de tempore sui cum illâ Conjugii, nec ullatenus à se divisâ, concepti & geniti: vel ut melius ac congruentius loquamur, per illud matrimonium executus est Deus voluntatem suam, secundum quam ab æterno decrevit D. Josephum elevare ad strictam Paternitatem respectu Filii sui: ex quâ Paternitate, summa ejus post Sponsam suam ad eundem Dei Filium Christum Dominum omnium fontem gratiarum copiosissimum propinquitatis, & ex hâc earumdem participatio largissima gratiarum.

XXI. Verùm enim verò non illud est quod hic volo: non enim hic tantum contendunt D. Josephum per matrimonium cum Virgine exaltatum, quasi Deus solum ex præsuppositâ prius in mente suâ matrimonii institutione ansam arripuerit D. Josephum per illud exaltandi ad paternitatem filii sui: hoc enim etiam magnum sit, & hætenus satis fuerit cæteris D. Josephi Encomiasticis, non tamen mihi & rei veritati: sed præterea aio ipsammet matrimonii institutionem ad multiplicationem generis humani ex hoc à Deo primitus fuisse volitam, quia voluit per illud, non tantum extollere totam naturam humanam, & singula hujus individua usque ad fraternitatem, & consanguinitatem cum Deo Incarnato, ut diximus Sectione præcedenti, sed maxime & prius, quia hac viâ vidit duo ejusdem naturæ humanæ individua,

Divam scilicet Virginem Deiparam, & Castissimum ejus Sponsum Divum Josephum posse summo quo poterat & fieri decebat modo, exaltari; illam quidem ad Maternitatem Dei; hunc verò ad ejusdem Paternitatem: ita ut ex hoc quod viderit Deus, si ad multiplicationem hominum institueret matrimonium, fore ut & tota natura in singulis individuis posset per Incarnationem Verbi exaltari ad fraternitatem & consanguinitatem cum eo (quomodo non fuisset exaltata si omnes homines creasset, etiam si tunc hominem assumpsisset) & Virgo evehi usque ad Maternitatem Dei, & Divus Josephus usque ad ejus Paternitatem, motus sit ut vellet potius homines hæc viâ multiplicari, quàm per creationem: & quia Deus plures fecit exaltationem istius Virginis & istius Viri, quàm cæterorum omnium, idcirco dico maxime & prius Deum voluisse instituire matrimonium ob illorû exaltationem, Virginis ad Maternitatē, & D. Josephi ad Paternitatem, quàm ob cæterorum ad fraternitatem & consanguinitatem, quamvis & horum exaltationem per hoc voluerit, & omnia demum ad summam sui nominis gloriam ordinavit, ut proinde dixerim nos aliquo modo duabus illis excellentibus creaturis post Deum debere, quod ad Dei fraternitatem & consanguinitatem evecti sumus, quodque ea dona quæ nobis hujus intuitu propinquitatis divinitus collata sunt acceperimus: cum ergò bona quæ ex matrimonio conveniunt tanta sint, ut multum prævaleant omnibus infau-ctis, ut constat, satisfactum est quarto & ultimo oppositæ sententiæ argumento.

CAPUT II.

De variis Beatissima Virginis Sponsis.

NOMINA Sponsus & Sponsa dicuntur à spondere: Spondere autem secundum aliquos est quasi sponte dare: secundum alios sponte dicere, eo quod spondere ex institutione vocis sit idem quod promittere, quod fit non dando, sed